

Hoofdstuk 21

Het visioen van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde (Openb.21:1-5)

“En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, want de eerste hemel en de eerste aarde waren voorbijgegaan, en de zee was niet meer” (Openbaring 21:1)

Na het oordeel van de grote witte troon zag Johannes hoe een profetie uit de Hebreeuwse Schriften werd vervuld. De profeet Jesaja had namens de HEERE tegen het volk Israël gezegd: “Want zie, Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Aan de vorige dingen zal niet meer gedacht worden, ze zullen niet meer opkomen in het hart” (Jes.65:17). De bijzin **“en de zee was niet meer”** houdt verband met het visioen van de grote witte troon. Tijdens dat visioen had Johannes opgemerkt: “En de zee gaf de doden die in haar waren, en de dood en de hades gaven de doden die in hen waren” (Openb.20:13). De schrijver van het laatste Bijbelboek had gezien, hoe “de dood en de hades werden geworpen in de poel van vuur” (Openb.20:14). Maar wat er met de zee gebeurde had hij nog niet beschreven. Nu vertelt hij, dat de zee er op de nieuwe aarde niet meer zal zijn. De functie van dood en hades is daar overgenomen door de poel van vuur – want die is “de tweede dood” (Openb.20:14). Maar een zee die landen en volken van elkaar scheidt, een oceaan waarin mensen kunnen verdrinken en verdwijnen is er op de nieuwe aarde niet meer.

“En ik zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, uit de hemel neerdalen van God, gereed als een bruid die voor haar man versierd is” (Openb.21:2)

Ook over dit nieuwe Jeruzalem had Jesaja al gesproken. Op het zinnetje: “Aan de vorige dingen zal niet meer gedacht worden, ze zullen niet meer opkomen in het hart” (Jes.65:17) had de profeet laten volgen: “Maar wees vrolijk en verheug u tot in eeuwigheid in wat Ik schep, want zie, Ik schep Jeruzalem een vreugde en zijn volk blijdschap. En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem en vrolijk zijn over Mijn volk” (Jes.65:18-19a). Johannes mocht het nieuwe Jeruzalem zien dat God zal scheppen. Het is geen gerepareerde of herstelde versie van de vroegere aardse stad, geen metropool die door menselijke architecten is ontworpen en waar een leger van bouwvakkers aan heeft gewerkt, maar “de stad van de levende God, [het] hemelse Jeruzalem” (Hebr.12:22). Van deze stad en haar fundamenten is God de “ontwerper en bouwmeester” (Hebr.11:10). De stad is in de hemel gebouwd en daalt uit de hemel neer, **“als een bruid die voor haar man versierd is”**. Wie deze toekomstige

“echtgenoot” is voor wie de stad is versierd, zal in een volgend visioen nog tegen Johannes worden gezegd: “Kom, ik zal u de **bruid**, de vrouw **van het Lam** tonen” (Openb.21:9). De bruidegom, of echtgenoot van het nieuwe Jeruzalem is “het Lam” dat voor de inwoners van deze stad is geslacht en ook is opgestaan, Israëls Messias.

“En ik hoorde een luide stem vanuit de troon zeggen: Zie, de tabernakel van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God zelf zal bij hen zijn, <hun God>” (Openb.21:3)

Een luide stem uit de troon noemt het nieuwe Jeruzalem “de tabernakel (d.w.z. de tent) van God”. Wat de tabernakel in de woestijn (Lev.26:11-12) en de tempel van Salomo (1 Kon.8:13,27) voorafschaduwden zal in het nieuwe Jeruzalem worden vervuld. God zal daar bij de mensen wonen. Dat God eens bij de mensen zou wonen was door de profeten aangekondigd en verbonden met het definitieve herstel van het volk Israël (Ezech.37:27, Zach.2:10).

Commentaar bij: Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde

Het visioen van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde wordt door Bijbellezers dikwijls opgevat als een beschrijving van de “eeuwige toestand”, de onveranderlijke eindfase van de schepping waarin Gods heilsplan geheel is voltooid en Gods bedoelingen volledig zijn bereikt. Maar uit zeven punten die in de profetieën van Jesaja en Johannes worden genoemd blijkt dat die opvatting onjuist is.

1. Mensen worden er heel oud maar sterven nog altijd.

Van de nieuwe aarde zegt Jesaja, dat de mensen er net zo oud zullen worden als de bomen. Ze zullen vele honderden jaren in leven blijven, net als in de tijd vóór de zondvloed (Jes.65:22). Zelfs een verstokte zondaar zal er pas op honderdjarige leeftijd door de vloek worden getroffen (Jes.65:20). Een honderdjarige zal in die toekomstige wereld worden beschouwd als een jonkie dat nog maar pas komt kijken. Op de nieuwe aarde worden er nog steeds kinderen geboren. Verschillende generaties volgen elkaar op (Jes.65:23). De levenskracht van de mensheid is dan wel sterk verhoogd, maar het loon van de zonde wordt nog altijd uitgekeerd (Jes.65:20). Ook aan het leven van een boom komt er eens een eind. De dood is er op de nieuwe aarde nog.

2. De doodstraf wordt er voltrokken.

Wie op de nieuwe aarde een ernstige zonde bedrijft (wat de Bijbel een “zonde met opgeheven hand” of een “zonde tot de dood” noemt), zal de doodstraf krijgen.

Pelgrims die tijdens de hoogtijden van de HEERE naar Jeruzalem komen zullen buiten de stad de dode lichamen van misdadigers zien. Hun lijken worden daar door vuur en maden verteerd, in het dal van Hinnom (Jes.66:21-24).

3. Het visioen van Johannes laat geen eindstadium zien maar een proces.

De stem die Johannes uit de troon hoort klinken, zegt: “De dood zal niet meer zijn” (Openb.21:4), maar op het moment waarop de stem dit afkondigt is de dood er nog wél. De “poel van vuur en zwavel” is er immers nog, en die poel is de tweede dood (Openb.21:8). Blijkbaar geeft de stem Gods einddoel voor het tijdperk van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde aan, maar in Johannes’ visioen is dat einddoel nog niet bereikt.

4. Op de nieuwe aarde is er nog ziekte en hebben mensen behoefte aan genezing.

In het nieuwe Jeruzalem zag Johannes “het geboomte (Gr. *xulon*) van het leven” en hij merkt over dat geboomte op: “de bladeren van de boom zijn tot genezing van de naties” (Openb.22:3). De “naties” waarover Johannes spreekt, zijn dus nog sterfelijk en vergankelijk, want alleen stervelingen hebben maar behoefte aan genezing. Deze heidense naties bevinden zich buiten de heilige stad, want ze brengen daar geschenken naartoe (Openb.21:24 en 26).

5. Op de nieuwe aarde zijn er nog koningen en wordt er nog geregeerd.

In de toekomstige twee wereld-tijdperken die de vorige verre overtreffen, het tijdperk van de duizendjarige binding van de satan en het tijdperk van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, wordt er nog geregeerd. Tijdens de “eeuwen van de eeuwen” regeert het Lam nog met Zijn “slaven” (Openb.22:3-5). En buiten het nieuwe Jeruzalem zijn er nog talloze “koningen der aarde”, die zich aan dat Lam hebben onderworpen (Openb.21:24). De apostel Paulus heeft in 1 Kor.15 geopenbaard dat zolang Christus nog regeert, Gods einddoel met Zijn schepping nog niet is bereikt. De Messias moet heersen “*totdat* Hij al Zijn vijanden onder Zijn voeten heeft gelegd” (1 Kor.15:25). Als “laatste vijand” wordt de dood te niet gedaan (1 Kor.15:26). In Johannes’ visioen is het nog niet zo ver, want Christus heerst nog. Wanneer de dood als laatste vijand te niet is gedaan, zal Christus het koninkrijk (of: het koningschap) aan zijn Vader overgeven en zal God “alles zijn in allen” (1 Kor.15:24,28).

6. Op de nieuwe aarde is God nog niet “alles in allen”.

Over het nieuwe Jeruzalem zei de opgestane Heer tegen Johannes: “Buiten zijn de honden, de tovenaars, de hoereerders, de moordenaars, de afgodendienaars en ieder die [de] leugen liefheeft en doet” (Openb.22:15). Zulke mensen bevinden zich

in de poel van vuur (Openb.21:8). De meesten van hen bedreven hun misdrijven op de oude aarde, toen de eerste dingen nog niet waren voorbijgegaan. Uit het feit dat de Heer hen noemt, blijkt dat God nog niet “alles” is geworden in “allen”. In een leugenaar, een moordenaar, een hoereerder of een afgodendienaar is Hij per definitie niet “alles”. En ook niet in een dode. Hoe zou de God van het leven in een dode alles kunnen zijn?

7. De poorten van het nieuwe Jeruzalem moeten worden bewaakt.

De poorten van het nieuwe Jeruzalem worden nooit gesloten (Openb.21:25), maar bij elke poort staat een engel die als poortwachter optreedt (Openb.21:12). Blijkbaar moeten die engelen ervoor zorgen dat niets onheiligs de stad binnenkomt (Openb.21:27). Alleen mensen “die hun lange kleren hebben gewassen” (Openb.22:14), gezien het voorafgaande “in het bloed van het Lam” (Openb.7:14), en wier namen in het levensboek staan (Openb.21:27) mogen de stad in. Er is dus nog sprake van een scheiding binnen de mensheid. Niet iedereen is al behouden.

Uit deze zeven punten, die Jesaja en Johannes in hun geschriften vermelden, blijkt dat het visioen van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde niet een beschrijving is van de definitieve toestand van Gods schepping, maar van het laatste wereldtijdperk.

“En Hij zal elke traan van hun ogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch geschrei, noch pijn zal er meer zijn, <want> de eerste dingen zijn voorbijgegaan” (21:4)

Wat de luide stem vanaf de troon zegt, moeten we niet opvatten als een doel dat is bereikt zodra de nieuwe hemel en de nieuwe aarde zichtbaar worden, maar als de eindbestemming van de nieuwe schepping. Op het moment van spreken is de tweede dood er immers nog (21:8). De stem zegt wat God ZAL doen, wat Hij op het moment van spreken voor bepaalde mensen al heeft gedaan en wat Hij uiteindelijk zal realiseren voor allen. Voor de inwoners van het nieuwe Jeruzalem is het op het moment van spreken al werkelijkheid geworden (22:3), voor de volken die buiten de stad zijn nog niet. Want die hebben gezien het vervolg van Johannes’ betoog nog genezing nodig (22:2) en zij kennen nog wél pijn, al is er voor hun pijn een goed geneesmiddel.

De stem zegt niet, dat God “alle” tranen van mensenogen zal afwissen, hoewel dat beslist waar is. De stem zegt: “*elke* traan”. Dat is een heel persoonlijk en teder woord. Sommige mensen hebben ontzaglijk veel leed moeten dragen. Hoe groot is het leed van het Joodse volk niet geweest, de eeuwen door, het leed van pogroms

en Holocaust, van intifada en operatie Al-Aqsa storm? Bij mensen die veel tranen hebben moeten schreien zal de Eeuwige *elk* van die tranen wegwissen en de geslagen wonden, tot de kleinste toe, volledig genezen en helen. Maar ook bij mensen die weinig leed hoefden te dragen, zal Hij geen enkele traan vergeten, of te gering achten om er aandacht aan te schenken. Zelfs een enkele, kleine traan wist Hij af.

“En Hij die op de troon zat, zei: Zie, Ik maak alles nieuw. En Hij zei <tot mij>: Schrijf, want deze woorden zijn getrouw en waarachtig” (21:5)

In Johannes' visioen zei de Almachtige: “Zie” (dat wil zeggen: Let op, kijk!), “Ik maak alles nieuw”. Het werkwoord “maken” staat hier in de tegenwoordige tijd. Wat de stem zegt betekent dus: “Kijk eens, Ik ben *bezig* alles nieuw te maken”. En de stem geeft Johannes opdracht: “Schrijf”, schrijf dit op, “want deze woorden zijn getrouw en waarachtig”. Omdat het boek dat Johannes aan het schrijven was bestemd was voor “slaven van Jezus Christus” (1:1) die op de aarde zouden zijn tijdens de “dag van de Heer” (1:10), voor leden van “de zeven gemeenten” (1:4,11) die het tijdperk van de grote verdrukking (3:10) en de wederkomst van Christus zouden meemaken (2:5,10,16,25; 3:3,11,20) moeten we de opdracht die Johannes krijgt beschouwen als een bemoediging voor mensen die tijdens de allerdonkerste fase van de wereldgeschiedenis op aarde zullen leven. Ook al zien zij dat alles om hen heen wordt verwoest vanwege oordelen van God die het rijk van het beest treffen, ze mogen hoop hebben. De Almachtige zal alles nieuw maken. Dat woord is absoluut betrouwbaar, want het is afkomstig van de Schepper die alle dingen heeft gemaakt, de Almachtige die alle dingen in Zijn hand houdt en heel Zijn schepping naar het door Hem vastgestelde einddoel voert.

Met de woorden “Zie, Ik maak alle dingen nieuw” eindigt het visioen dat Johannes ontving van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, en dat in 21:1 werd ingeleid met de woorden “En ik zag...”. De verzen 6,7, en 8 zijn een kort intermezzo, waarin de ziener een opdracht en een boodschap krijgt voor de zeven gemeenten, waaraan hij zijn boek moest sturen. In vers 9 begint er een nieuw visioen, waarbij een engel Johannes de glorie van het nieuwe Jeruzalem toont.

**Gods boodschap voor Zijn slaven op de dag van de Heer
(Openb.21:6-8)**

“En Hij zei tot mij: Zij zijn gebeurd! Ik ben de alfa en de oméga, het begin en het einde. Ik zal hem die dorst heeft, geven uit de bron van het water van het leven

om niet. Wie overwint, zal deze dingen beërven, en Ik zal hem een God zijn en hij zal Mij een zoon zijn” (21:6-7)

De woorden “Zij zijn gebeurd!” moeten we gezien het tekstverband opvatten als een profetisch *perfectum*. Het is zó volstrekt zeker dat deze dingen zullen gebeuren, dat Johannes erover spreekt alsof ze al gebeurd zijn. Ze zijn gebeurd omdat God de Alfa en de Oméga is, het Begin en het Einde, de Almachtige Schepper die heel de geschiedenis in Zijn hand houdt en die van tevoren de afloop kan bekend maken (vgl. Jes.44:6-8, 48:12-15; Openb.1:8, 1:17, 2:8, 22:13). Tijdens de grote verdrukking, wanneer de zeven gemeenten zich op aarde bevinden, is alles beslist nog niet nieuw gemaakt, maar de leden van die zeven gemeenten mogen er absoluut zeker van zijn, dat ze dankzij Gods ingrijpen nieuw zullen worden.

Tot de leden van de zeven gemeenten, de “slaven van Jezus Christus” die er op aarde zullen zijn wanneer de dag van de Heer aanbreekt, richt Hij die op de troon zit een troostrijke bemoediging en ook een ernstige waarschuwing. De bemoediging staat in de verzen 6 en 7, en de waarschuwing in vers 8. Aan “wie dorst heeft” (en wie zou er tijdens de verschrikkingen van de grote verdrukking niet vurig naar het ware, onvergankelijke leven verlangen?) belooft de Almachtige, dat Hij de dorstige zal “geven uit de bron van het water van het leven, om niet”. In de HSV staat dat God zo iemand “te drinken zal geven” en dat is waarschijnlijk ook de bedoeling van het vers, maar de woorden “te drinken” ontbreken in de oorspronkelijke Griekse tekst. Het “water van het leven” zou Johannes later nog worden getoond (22:1). De Almachtige belooft, dat wie dorst heeft vanwege Zijn onverdiende goedheid onvergankelijk leven zal ontvangen en tijdens de eeuw van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde het nieuwe Jeruzalem zal mogen binnengaan. Wie overwint (gezien het vervolg van de tekst door niet voor het beest te buigen, maar te blijven vertrouwen op de Schepper) zal een lotsdeel ontvangen in de nieuwe wereld die God zal scheppen, in Gods nabijheid mogen verkeren, van al het geleden verdriet worden genezen en niet langer aan dood en vergankelijkheid onderworpen zijn. Wat in de verzen 1-5 was genoemd zal zo iemand ontvangen en hij (of zij) zal mogen delen in wat God aan de ware zoon van David, de Messias, heeft beloofd: “Ik zal hem een God zijn en hij zal Mij een zoon zijn” (2 Sam.7:14).

“Maar voor de bangen, ongelovigen, verfoeilijken, moordenaars, hoereerders, tovenaars, afgodendienaars en alle leugenaars – hun deel is in de poel die van vuur en zwavel brandt; dit is de tweede dood” (21:8)

Na de bemoediging voor de mensen die op aarde zijn wanneer de dag van de Heer aanbreekt, volgt er in vers 8 een ernstige waarschuwing. Wie uit angst of gebrek aan vertrouwen op de ware God besluit om voor het beest te buigen, wie zich thuisvoelt in de door het beest geschapen samenleving, wie instemt met de moordpartijen tegen andersdenkenden die het beest organiseert, wie zich met het beest keert tegen de door God ingestelde huwelijksband, wie andere mensen met propaganda manipuleert of met farmaca vergiftigt, wie applaudiseert bij de toespraken die het beest tegen God en godsdienst richt, wie de voorkeur geeft aan de leugen boven de waarheid, wie het beest als god vereert, die zal géén lotsdeel ontvangen op de nieuwe aarde. Het lotsdeel van zo iemand is “in de poel die van vuur en zwavel brandt”. Tijdens het tijdperk van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde zal zo’n volger van het beest dood zijn, zich in de tweede dood bevinden. Met die ernstige waarschuwing eindigt het intermezzo dat het visioen van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde (Openb.21:1-5) scheidt van het visioen van het nieuwe Jeruzalem (Openb.21:9-22:5).

Het visioen van het nieuwe Jeruzalem (Openb.21:9-22:5)

“En één van de zeven engelen die de zeven schalen hadden, vol van de zeven laatste plagen, kwam en sprak met mij en zei: Kom, ik zal u de bruid, de vrouw van het Lam tonen” (21:9)

Bij een eerdere gelegenheid (Openb.17:1) was één van de zeven engelen die de zeven schalen met de zeven laatste plagen hadden uitgegoten naar Johannes toegekomen en had hem “de grote hoer” getoond, “de grote stad die het koningschap had over alle koningen der aarde” (Openb.17:13). Dat visioen liep uit op het oordeel dat dit Babylon zal treffen.

Nu komt opnieuw één van de zeven engelen naar Johannes toe en laat hem de stad zien die in de tweede toekomstige eeuw het centrum van de wereld zal vormen, en waar de koningen van de aarde dan hun heerlijkheid en eer in zullen brengen (21:24) – om de levende God te dienen. Het Babylon van de eindtijd met haar verering van het beest is een afschuwelijke karikatuur van het échte wereldcentrum dat in de tweede toekomstige eeuw op aarde zal neerdalen en waarin God bij de mensen zal wonen.

In het volgende vers (vs.10) blijkt dat de engel met “de bruid, de vrouw van het Lam” het nieuwe Jeruzalem bedoelt, “de grote stad, het *heilige* Jeruzalem, dat neerdaalt

uit de hemel van God”, de stad waarnaar Israëls gelovigen van oude tijden af hebben uitgekeken (Hebr.11:13-16). Dat nieuwe Jeruzalem is geen hoer zoals het aardse Babylon, dat andere mannen achterna liep en zich gaf aan de meest biedende, maar een bruid die haar Man trouw zal blijven zolang de nieuwe wereld blijft bestaan.

“En hij voerde mij weg in [de] geest op een grote en hoge berg en toonde mij de heilige stad, Jeruzalem, die uit de hemel neerdaalde van God en de heerlijkheid van God had” (21:10)

In het visioen wordt Johannes door de engel op een grote en hoge berg geplaatst van waaraf hij het nieuwe Jeruzalem kon overzien. Wat Johannes overkwam doet denken aan wat er met Mozes gebeurde aan het eind van zijn leven. In het boek Deuteronomium lezen we:

“Toen beklom Mozes, vanuit de vlakten van Moab, de berg Nebo, de top van de Pisga, die recht tegenover Jericho ligt. En de HEERE liet hem heel het land zien: van Gilead tot Dan, heel Naftali, het land van Efraïm en Manasse, heel het land van Juda tot aan de zee in het westen, het Zuiderland, de vlakte van de vallei van Jericho, de palmstad, tot aan Zoar. En de HEERE zei tegen hem: Dit is het land waarvan Ik Abraham, Izak en Jakob gezworen heb: Aan uw nageslacht zal Ik het geven. *Ik heb het u met uw eigen ogen laten zien*” (Deut.34:1-4)

Tegen Mozes zei de HEERE: “Maar u mag daarheen niet oversteken” (Deut.34:4), maar Johannes mocht het nieuwe Jeruzalem zien in de wetenschap dat hij die stad eens wél zou mogen binnengaan, omdat hij “van zijn zonden gewassen was in het bloed van Jezus Christus” (Openb.1:5).

In eerdere visioenen had Johannes het aardse Jeruzalem gezien en dat bleek een zeer *onheilige* stad te zijn. In geestelijk opzicht leek het op Sodom en Egypte (Openb.11:8). Maar het nieuwe Jeruzalem, dat Johannes nu te zien kreeg, is een *heilige* stad: volmaakt aan de HEERE gewijd.

De apostel Paulus schreef over de mensheid: “Allen hebben gezondigd en *missen* de heerlijkheid van God” (Rom.3:23), maar van het nieuwe Jeruzalem en haar inwoners zegt Johannes, dat dit “de heerlijkheid van God *had*”. De mensen die in de stad wonen, missen niet langer hun doel, maar zijn zondeloos, onsterfelijk en onvergankelijk geworden. Ze zijn met Gods eigen gerechtigheid en met Gods heerlijkheid bekleed. Gerechtvaardigd door Gods genade. Voor Johannes moet het

enorm troostrijk geweest zijn om het eindresultaat van Gods handelen met Israël te zien, om waar te nemen hoe de Eeuwige met Zijn tegenstrevend volk uiteindelijk volmaakt tot Zijn doel zal komen. Jesaja 60:1-2 en 60:19-20 zullen in het nieuwe Jeruzalem in vervulling gaan.

“Haar lichtglans was aan zeer kostbaar gesteente gelijk, als een kristalheldere jaspissteen” (21:11)

Uit de beschrijving die Johannes van het nieuwe Jeruzalem geeft, blijkt dat de edelsteen die de Bijbel een jaspis noemt (Gr. *iaspis*) er niet uitzag zoals de steen die wij vandaag jaspis noemen. De moderne jaspis is een ondoorzichtige vorm van kwarts die mooie kleuren kan hebben maar geen licht doorlaat. De steen die Johannes jaspis noemt was daarentegen “kristalhelder”. De Bijbelse jaspis moet er dus hebben uitgezien als diamant of bergkristal. Het nieuwe Jeruzalem verspreidde een helder, wit licht. Ze straalt met “een licht uit de hemel, sterker dan de glans van de zon” (Hand.9:3, 26:13). Zo straalt ook het gezicht van de verheerlijkte Messias (Openb.1:16).

“Zij had een grote en hoge muur, zij had twaalf poorten en aan de poorten twaalf engelen en daarop namen geschreven, welke <de namen> van de twaalf stammen van [de] zonen van Israël zijn” (21:12)

Wanneer Johannes de bouw van de stad begint te beschrijven is het eerste dat hem opvalt dat het nieuwe Jeruzalem “een grote en hoge muur” heeft. Uit Openb.21:17 kunnen we afleiden dat die muur 144 el hoog is, dus ongeveer 70 meter. Een muur maakt scheiding tussen het gebied *buiten* en het gebied *binnen* de stad, en een “grote en hoge muur” voorkomt dat onbevoegden binnendringen. Bovendien heeft de stad “twaalf poorten”. Dat zijn de enige toegangswegen. En die toegangen zijn niet onbewaakt, want aan (of: “op”, Gr. *epi*) elke poort staat een engel. Blijkbaar treden die engelen als poortwachters op. De engelbewaarders van het nieuwe Jeruzalem doen denken aan de *cherubim* die de HEERE aan de oostkant van de hof van Eden plaatste om de weg naar de boom van het leven te bewaken (Gen.3:24). In het nieuwe Jeruzalem bevindt zich het “geboomte van het leven” (Openb.22:2) en bepaalde mensen mogen daar niet komen, want Openbaring 21 eindigt met de woorden: “En geenszins zal in haar [= in het nieuwe Jeruzalem] iets onheiligs binnengaan, noch wie gruwel en leugen doet, behalve zij die geschreven zijn in het boek van het leven van het Lam” (21:27)

Zoals er in de borstlap van Israëls hogepriester twaalf edelstenen zaten met daarop de namen van de zonen van Israël (Exod.28:21), zo zijn die zelfde namen geschreven op de poorten van het nieuwe Jeruzalem. Op de poorten die aan de profeet Ezechiël werden getoond, en die tijdens de duizendjarige binding van satan toegang verlenen tot het aardse Jeruzalem, stonden die namen ook: Ruben, Juda en Levi aan de noordkant, Jozef, Benjamin en Dan aan de oostkant, Simeon, Issaschar en Zebulon aan de zuidkant, en Gad, Aser en Naftali aan de westkant (Ezech.48:30-35). Het nieuwe Jeruzalem is de hoofdstad van het herstelde Israël, en de inwoners van die stad zijn verlost nakomelingen van Jakob.

“Aan [de] oostkant drie poorten, aan [de] noordkant drie poorten, aan [de] zuidkant drie poorten en aan [de] westkant drie poorten” (21:13)

Net als bij het Jeruzalem dat Ezechiël zag, het Jeruzalem van het millennium, heeft ook het nieuwe Jeruzalem de vorm van een vierkant met drie poorten aan elke zijmuur, en die zijmuren staan haaks op de windrichtingen. In zijn beschrijving van de poorten begint Ezechiël met de noordkant en draait vervolgens met de klok mee: van noord naar oost en zuid om in het westen te eindigen. Johannes gebruikt een heel andere volgorde: hij begint in het oosten, draait dan tegen de klok in naar het noorden, springt vervolgens naar het zuiden en draait tenslotte met de klok mee naar het westen. Ezechiël vertelt welke naam op welke poort geschreven is, maar Johannes vermeldt dat niet. Naar de redenen waarom Johannes in zijn beschrijving deze vreemde volgorde gebruikt en waarom hij niet vermeldt welke naam op welke poort van het nieuwe Jeruzalem geschreven is, kunnen we alleen maar gissen.

“En de muur van de stad had twaalf fundamenten en daarop [de] twaalf namen van de twaalf apostelen van het Lam” (21:14)

Omdat de [vierkante] stad twaalf poorten heeft, drie aan elke zijmuur, liggen er tussen die poorten twaalf fundamenten: vier hoekfundamenten op de hoeken van de stad en twee zijfundamenten bij elke zijmuur, tussen de drie poorten. Op die fundamenten staan de “twaalf namen van de twaalf apostelen van het Lam”. Gezien het voorafgaande betekent dit vermoedelijk: op elk fundament één naam (niet: op elk fundament twaalf namen). Het zijn de namen van Simon Petrus, Andreas, Jakobus de zoon van Zebedeüs, Johannes, Filippus, Bartholomeüs, Thomas, Mattheüs de tollenaar, Jakobus de zoon van Alfeüs, Thaddeüs, Simon de Kanaäniet en Matthias, die Judas heeft vervangen (Matth.10:2-5, Hand.1:26). Aan Zijn twaalf apostelen heeft Jezus beloofd, dat ze “in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen zou zitten op de troon van zijn heerlijkheid, ook op twaalf tronen zouden

zitten om de twaalf stammen van Israël te oordelen” (Matth.19:28). Het opzienschap dat Judas moest vervullen is overgenomen door Matthias (Hand.1:20,24-26). In een eerder visioen had Johannes de tronen en de rechters waarover Jezus sprak gezien (Openb.20:4). Dankzij de verkondiging, de rechtspraak en het rechtvaardige bestuur van de twaalfen is Israël herboren. Daarom staan hun namen op de fundamenten van het nieuwe Jeruzalem.

“En hij die met mij sprak, had een gouden meetrietstok, opdat hij de stad en haar poorten en haar muur zou meten” (21:15)

De engel die Ezechiël de nieuwe tempel toonde – de tempel die tijdens de duizendjarige binding van satan in Jeruzalem zal staan – had net als de engel die met Johannes sprak een meetriet in zijn hand (Ezech.40:3,5). Van het meetriet in Ezechiël wordt niet gezegd dat het van goud was. Maar van het meetriet dat Ezechiël zag wordt gezegd dat het zes el lang was (Ezech.40:5), terwijl de lengte van de gouden maatstaf in het laatste Bijbelboek niet wordt vermeld. Een meetriet (Gr. *kalamos*) werd in de Oudheid vermoedelijk gemaakt van een stengel van papyrusriet. Zulke stengels konden wel vijf meter hoog worden. Maar het meetriet dat Johannes zag was van *goud*, en was dus afkomstig uit het hemels heiligdom. De engel had een geijkt, Goddelijk meetriet bij zich omdat hij de afmetingen van het nieuwe Jeruzalem, haar poorten en haar muur moest vaststellen. Niet om na te gaan of die afmetingen wel klopten, maar om de maten aan Johannes bekend te maken, zodat hij ze in zijn boek kon vermelden.

“En de stad ligt in het vierkant, en haar lengte is even groot als haar breedte. En hij mat de stad met de rietstok: twaalfduizend stadiën: haar lengte, breedte en hoogte zijn gelijk” (21:16)

Het Griekse woord *tetragonos* betekent letterlijk “vierhoekig”, en een gebouw dat vierhoekig is kan de vorm van een vierkant of een rechthoek hebben. Om misverstand te voorkomen voegt Johannes er aan toe: “haar lengte is even groot als haar breedte”. Het grondvlak van de stad is dus een perfect vierkant. De engel nam de maten van de stad op en die bleken gigantisch te zijn: twaalfduizend bij twaalfduizend bij twaalfduizend stadiën. De mededeling: “Haar lengte, breedte en hoogte zijn gelijk” kan op twee manieren worden opgevat: (i) de stad heeft òfwel de vorm van een kubus, of (ii) de stad ziet eruit als een piramide met een vierkant grondvlak, waarbij de afstand van de top tot het grondvlak gelijk is aan de lengte van de zijden van het grondvlak. Wat Johannes in het volgende vers nog zal gaan zeggen wijst eerder op een piramide- dan een kubusvorm. Maar de gelijke lengte, breedte

en hoogte van de stad doen ook denken aan het heilige der heiligen in de tempel, want van dat vertrek waren de lengte, de breedte en de hoogte ook gelijk (1 Kon.6:20). Het Griekse woord *stadion* was de aanduiding van de afstand die men liep in een renbaan (vgl. 1 Kor.9:24) en deze bedroeg 185 meter. Twaalfduizend stadiën is dus een enorme afstand, 2220 km. Uit de enorme afmetingen van het nieuwe Jeruzalem blijkt dat de nieuwe aarde en de nieuwe aardse atmosfeer ontzaglijk veel groter en anders opgebouwd zijn dan de huidige hemel en de huidige aarde. Het begrip twaalfduizend moet (vanwege de arbeid van de hemelse landmeter) beslist letterlijk worden opgevat, maar het heeft ook een symbolische betekenis. In de beschrijving van het nieuwe Jeruzalem keert het getal twaalf voortdurend terug: er zijn twaalf poorten met de namen van de twaalf stammen, twaalf engelen, en twaalf fundamenten met de namen van de twaalf apostelen. De lengte, breedte en hoogte van de stad bedragen twaalfduizend stadiën, en de stadsmuur is twaalf maal twaalf, ofwel 144, el hoog en/of dik. Deze maten en aantallen verwijzen naar het volk Israël, dat hier tot zijn definitieve bestemming is gekomen.

“En hij mat haar muur: honderdvierenveertig el, een maat van een mens, dat is van een engel” (21:17)

De maat van de muur is klein in verhouding tot de maten van de stad, maar “groot en hoog” (21:12) in vergelijking tot de afmetingen van een mens, want 144 el komt overeen met 70 meter. Uit het feit dat Johannes de muur in vers 12 “groot en hoog” noemt, blijkt dat de honderdvierenveertig el uit vers 17 vermoedelijk zowel betrekking hebben op de *dikte* als de *hoogte* van de muur. De bijzin: “een maat van een mens, dat is van een engel” geeft aan dat de hemelse el die de engel hanteerde de menselijke maat had, en gelijk was aan de afstand van de top van de middelvinger tot de kromming van de elleboog bij een gemiddelde volwassene, ongeveer 48 centimeter. Als het nieuwe Jeruzalem de vorm van een piramide heeft, omsluit de muur het grondvlak van de piramide en torent het centrum van de stad enorm ver boven de muur uit. Toch is die muur zelf al zo hoog als een forse kerktoeren.

“En de bouwstof van haar muur was jaspis; en de stad was zuiver goud, aan zuiver glas gelijk” (21:18)

Het Griekse woord *endomesis* dat in vers 18 als “bouwstof” is weergegeven, komt in de Bijbel nergens anders voor. Volgens het Grieks-Nederlands woordenboek betekent *endomesis* “bouw materiaal”, en dit is ook de weergave in de HSV, maar de CLV schrijft: “steunbeer” en andere vertalingen zeggen “dakrand”, “dakbedekking”

of “bekleding”. Omdat de Bijbelse jaspis een volkomen doorzichtige steen was, die er uitzag als bergkristal of diamant (21:12) kon een buitenstaander zoals Johannes opmerken hoe het nieuwe Jeruzalem er van binnen uitzag. De stad was van zuiver goud – zoals de binnenkant van het heilige der heiligen in de tempel (1 Kon.6:20). Johannes benadrukt sterk dat dit goud volmaakt zuiver was, dat er geen enkele onzuiverheid in was te vinden. Hij vergelijkt het goud met “zuiver glas”. In de eerste eeuw was glas meestal niet volmaakt helder en doorschijnend, maar vanwege verontreinigingen enigszins troebel. Zuiver glas was zeldzaam en heel kostbaar. Uit de zinsbouw in de oorspronkelijke Griekse tekst en de herhaling van het woord “zuiver” (*katharos*) blijkt dat zuiverheid, de totale afwezigheid van verontreinigingen, het punt van de vergelijking is. De zin van Johannes luidt letterlijk: “en de stad: goud, zuiver, als glas, zuiver”. Het bouw materiaal van de stad is de zichtbare uitbeelding van wat in vers 27 wordt gezegd: “en geenszins zal in haar iets onheiligs binnengaan, noch wie gruwel en leugen doet”. Bovendien beeldt dit materiaal uit dat God op een bijzondere manier in de stad aanwezig is, zoals Hij aanwezig was in het heilige der heiligen van de tabernakel en de tempel. Geen enkele onreinheid of onheiligheid kan in Gods nabijheid verkeren.

“De fundamenten van de muur van de stad waren met allerlei edelgesteente versierd. Het eerste fundament was jaspis, het tweede saffier, het derde chalcédon, het vierde smaragd, het vijfde sardónyx, het zesde sardius, het zevende chrysoliet, het achtste beril, het negende topaas, het tiende chrysopraas, het elfde hyacint, het twaalfde amethyst” (21:19-20)

Het edelgesteente waarmee de fundamenten van de muur van het nieuwe Jeruzalem is versierd doet denken aan de twaalf edelstenen in de borsttas van Israëls hogepriester, waarop de namen van de zonen van Israël, dus van de twaalf stammen, waren gegraveerd (Exodus 28:16-20). Minstens acht van de twaalf stenen komen overeen, maar ze worden in Openb.21 en Exodus 28 niet in dezelfde volgorde vermeld. De jaspis van het eerste fundament van het nieuwe Jeruzalem was de twaalfde steen in de borsttas van de hogepriester. De saffier van het tweede fundament was de vijfde steen in de borsttas. De chalcédon van het derde fundament wordt in Exodus 28 ogenschijnlijk niet genoemd, maar volgens sommige uitleggers is een chalcédon hetzelfde als een karbonkel. In dat geval zou het derde fundament overeenkomen met de derde steen van de hogepriester. Het vierde fundament van het nieuwe Jeruzalem is een smaragd en dit was ook de vierde steen in de borsttas. Het vijfde fundament de sardónyx (of onyx) was de elfde steen op de borst van Israëls hogepriester. Het zesde fundament, de sardius, komt volgens velen overeen met de eerste steen in de borsttas, want een sardius is vermoedelijk

hetzelfde als een robijn. De chrysoliet, de zevende steen uit het nieuwe Jeruzalem, is misschien een soort turkoois en zou dan overeenkomen met de tiende steen uit de borsttas. Het achtste fundament, de beril, komt mogelijk overeen met de diamant, de zesde steen uit de borsttas. Ons Nederlandse woord *bril* is van het woord beril afgeleid. Hoewel de *berullos* in de Oudheid een edelsteen was met een zeegroene kleur, werd deze steen al vroeg geslepen en gebruikt om de gezichtsscherpte te verbeteren. Het negende fundament, de topaas, was de tweede steen van de hogepriester. Een chrysopraas is volgens velen hetzelfde als een agaath. Het tiende fundament zou dan overeenkomen met de achtste steen uit het boek Exodus. De elfde steen van de fundamenten, de hyacint, was de zevende in de kleding van de hogepriester. En de steen van het twaalfde fundament, de amethyst, was de negende steen in de borsttas. De reden voor de verschillende volgorden in Exodus en Openbaring is onduidelijk, maar dat de twaalf stenen verwijzen naar de twaalf stammen van Israël is zeer waarschijnlijk. Mogelijk verwijzen ze *zowel* naar de twaalf stammen *als* naar de twaalf apostelen – want de namen van de apostelen zijn op de fundamenten van het nieuwe Jeruzalem gegraveerd (Openb.21:14), en de twaalf apostelen werden door de Here Jezus uitgekozen om in Zijn komend rijk recht te spreken over de twaalf stammen van Israël (Matth.19:28). Zij hebben met hun verkondiging en hun rechtspraak een oogst uit Israël binnengehaald en de basis gelegd voor het heilige volk dat in het nieuwe Jeruzalem mag wonen.

“En de twaalf poorten waren twaalf parels, elk afzonderlijk van de poorten was uit één parel. En de straat van de stad was zuiver goud, als doorzichtig glas” (21:21)

Parels (en parelmoer) weerkaatsen verschillende kleuren van het zichtbare licht als er vanuit verschillende hoeken tegenaan gekeken wordt. De poorten van de stad hebben dus een bijzondere glans, en voor wie aan de buitenkant van de muur om de stad reist, bieden ze telkens een andere aanblik. De parels die Johannes zag hebben ontzaglijke afmetingen want de stadsmuur is 144 el hoog en breed (21:17). Het zijn dus geen normale parels, maar bijzondere scheppingen van God die op een parel lijken. Parels ontstaan wanneer een oester een zandkorrel of een steentje binnenkrijgt en dat voorwerp zich nestelt tussen de schelp en de mantel, of in de mantel, van het weekdier. Het dier reageert door parelmoer rond het scherpe korreltje af te zetten en het daarmee in te kapselen. De paarlen poorten van het nieuwe Jeruzalem brengen vermoedelijk in herinnering, dat de toegang tot de heilige stad, en daarmee de toegang tot God zelf, er is dankzij het lijden en de pijn die het Lam heeft ondergaan. De krans van twaalf parels en twaalf edelstenen om het nieuwe Jeruzalem heeft nog een andere betekenis, die bij de eerder genoemde aansluit. Parelkettingen werden in Johannes' tijd vooral door *vrouwen* gedragen (1

Tim.2:9, Openb.17:4). Het nieuwe Jeruzalem ziet er dus uit als “een bruid die voor haar man *versierd* is” (21:2).

Het Griekse woord *plateia*, dat als “straat” is vertaald, kan ook “plateau” of “plein” betekenen. Dat het plein en de straten van de stad van zuiver goud zijn gemaakt geeft aan dat God er op een bijzondere manier aanwezig is, zoals Hij was in het heilige der heiligen van Salomo’s tempel. Het punt van de vergelijking tussen goud en glas is niet, dat het plaveisel dat Johannes zag doorzichtig was, maar dat het goud in het nieuwe Jeruzalem volmaakt zuiver is, even zuiver als doorzichtig glas. Vanwege onzuiverheden wordt glas immers troebel.

“En een tempel zag ik in haar niet, want de Heer, God de Almachtige, is haar tempel, en het Lam” (21:22)

Uit wat Johannes in vers 22 schrijft, blijkt dat de hoofdstukken 21 en 22 géén beschrijving zijn van de toestand van de wereld tijdens de duizendjarige binding van de satan (in de *eerste* toekomstige eeuw), maar van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde die pas tijdens de *tweede* toekomstige eeuw zullen verschijnen, na het gericht van de grote witte troon. Tijdens de eeuw van het millennium is er volgens de Bijbel namelijk nog wél een tempel. De bouw en inrichting van die tempel zijn door de profeet Ezechiël tot in de kleinste details beschreven (Ezech.40 tot 48). Maar in het nieuwe Jeruzalem is er geen tempel meer. Daar zal God bij de mensen wonen (21:3). Johannes noemt Hem “de Heer”, Hem die alle eerbied waardig is, omdat Hem alle dingen toebehoren en omdat Hij voor al Zijn schepselen zorgt. Johannes noemt de Schepper ook de *Pantokrator*, de “albeheerser”, de Almachtige die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil (vgl. Efe.1:11). De Almachtige is de Onzienlijke (Heb.11:27), geen mens kan Hem zien (1 Tim.6:16). Toch zal Hij in het nieuwe Jeruzalem zichtbaar zijn, in de persoon van het Lam: Zijn Zoon die Zijn Beeld is (Kol.1:11), de zichtbare uitdrukking van Zijn wezen (Hebr.1:3).

“En de stad heeft de zon of de maan niet nodig om haar te beschijnen, want de heerlijkheid van God verlichtte haar en haar lamp is het Lam” (21:23)

Johannes schrijft dat het nieuwe Jeruzalem “de zon of de maan niet nodig heeft om haar te beschijnen”. De zon en de maan bestaan nog wel (dat blijkt o.a. uit Openb.22:2) maar de stad heeft aan hun schijnsel geen behoefte, want het is er altijd stralend licht. De heerlijkheid van God, het zichtbare gevolg van Gods tegenwoordigheid, is een voortdurend schijnende lichtbron in haar en die heerlijkheid is belichaamd in de Messias, het Lam. Het Lam is de “lamp” (Gr. *luchnos*,

d.w.z. de lichtbron) van het nieuwe Jeruzalem. In zijn eerste visioen had Johannes Gods heerlijkheid al gezien, zoals die is belichaamd in de Mensenzoon. "Zijn aangezicht was zoals de zon schijnt in haar kracht" (Openb.1:16). De profeet Jesaja heeft over de toekomst van Jeruzalem gezegd: "De zon zal u niet meer wezen tot een licht des daags, en tot een glans zal u de maan niet lichten; maar de HEERE zal u wezen tot een eeuwig Licht, en uw God tot uw Sierlijkheid" (Jesaja 60:19-20).

"En de naties zullen door haar licht wandelen en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid tot haar" (21:24)

Uit vers 24 blijkt dat er buiten het nieuwe Jeruzalem nog "naties", heidenvolken, *gojim* zijn en dat die naties nog koningen hebben. Deze naties zullen door het licht van Jeruzalem wandelen. We moeten daarbij niet alleen denken aan het licht dat letterlijk van de stad uitstraalt, maar ook, en vooral, aan de kennis van God en Zijn wegen die vanuit het nieuwe Jeruzalem aan de wereld zal worden doorgegeven. Wat Johannes in zijn visioen zag gebeuren was de vervulling van meerdere profetieën, die door Gods "monden" in het verleden waren uitgesproken. Over het "wandelen door haar licht" hadden Jesaja en Micha gezegd:

"Het zal in het laatste der dagen geschieden dat de berg van het huis van de HEERE vast zal staan als de hoogste van de bergen, en dat hij verheven zal worden boven de heuvels, en dat alle heidenvolken ernaartoe zullen stromen. Vele volken zullen gaan en zeggen: Kom, laten wij opgaan naar de berg van de HEERE, naar het huis van de God van Jakob; *dan zal Hij ons onderwijzen aangaande Zijn wegen, en zullen wij Zijn paden bewandelen*. Want uit Sion zal de wet uitgaan, en het woord van de HEERE uit Jeruzalem" (Jes.2:2-3, Micha 4:1-2)

De profeet Jesaja had op deze voorzegging laten volgen:

"Huis van Jakob, laten wij *wandelen in het licht van de HEERE*" (Jes.2:5)

"Wandelen in het licht van de HEERE" betekent dus: in overeenstemming met Gods wegen leven en handelen, Zijn woord en wet van harte gehoorzamen. Omdat er in Jesaja's en Micha's profetie nog over het "huis van de HEERE" wordt gesproken hebben hun woorden in de eerste plaats betrekking op het tijdperk van de duizendjarige binding van de satan. Dan zal er binnen Jeruzalem nog een tempel zijn. Maar het licht dat tijdens het millennium al van het aardse Jeruzalem uitging, zal op de nieuwe aarde door het nieuwe, hemelse Jeruzalem nog veel sterker uitgestraald worden.

Over het feit dat de koningen van de aarde hun heerlijkheid naar het nieuwe Jeruzalem zullen brengen, heeft Jesaja geprofeteerd:

“Heidenvolken zullen naar uw licht gaan en koningen naar de glans van uw dageraad... het vermogen van de heidenvolken zal naar u toe komen... Zij allen uit Sjeba zullen komen, goud en wierook zullen zij aandragen... Uw poorten zullen steeds openstaan; dag en nacht zullen ze niet gesloten worden, opdat men het vermogen van de heidenvolken naar u toe zal brengen en hun koningen naar u toe geleid zullen worden”. (Jes.60:3,5,6,11)

Ook deze profetie heeft gezien het tekstverband in Jesaja 60 in de eerste plaats betrekking op het Jeruzalem van het komende millennium. Maar de definitieve vervulling van de profetie zal volgens het visioen van Johannes plaats vinden op de nieuwe aarde. De koningen van de aarde zullen hun eerbied voor God en hun dankbaarheid jegens Hem tot uiting brengen door prachtige geschenken naar het nieuwe Jeruzalem te brengen, toonbeelden van de rijkdom waarmee de Eeuwige hen gezegend heeft.

“En haar poorten zullen overdag geenszins gesloten worden, want geen nacht zal daar zijn” (21:25)

Dat de poorten van het nieuwe Jeruzalem nooit gesloten zullen worden, is een citaat dat is ontleend aan Jesaja 60:11. Het zinnetje “*overdag* geenszins gesloten... want geen *nacht* zal daar zijn” doet op het eerste gezicht merkwaardig aan. Bij enig nadenken is het echter vanzelfsprekend. De poorten van een ommuurde stad waren tijdens de nacht gesloten om te voorkomen dat vijanden of onbevoegden onopgemerkt konden binnensluipen. De poortdeuren werden gesloten aan het eind van de dag, wanneer de avond begon te vallen, en het sluiten van de poorten werd aangekondigd door een geluidssignaal, zodat mensen die op het land aan het werk waren zich nog haastig naar binnen konden begeven. De uitdrukking “zullen *overdag* geenszins gesloten worden” houdt verband met deze praktijk. In het nieuwe Jeruzalem is zo’n sluiting van de poorten niet nodig, want de heerlijkheid van de HEERE blijft in de stad onafgebroken stralen en het wordt er nooit nacht.

“En zij zullen de heerlijkheid en de eer van de naties tot haar brengen” (21:26)

Op het eerste gezicht is wat er in vers 26 van Openbaring 21 staat een herhaling van wat de ziener in vers 24 al had gezegd. Maar vers 26 is beslist géén zinloze herhaling. Want vers 26 vermeldt een tweede reden waarom de poorten van het nieuwe

Jeruzalem nooit zullen worden gesloten. De eerste reden was, dat er in de stad geen nacht meer zal zijn (vs.25), en de tweede reden is het feit dat de naties voortdurend, ononderbroken, naar de stad zullen toekomen om hun “heerlijkheid en eer” tot haar te brengen. Onder die heerlijkheid en eer moeten we waarschijnlijk verstaan: toonbeelden van hun dankbaarheid aan de Eeuwige, zichtbare tekenen van de bijzondere zegen en de overvloedige rijkdom die de Schepper hun heeft geschonken. De naties van de huidige wereld, en ook die van de toekomstige, zijn niet identiek. Hun cultuur en hun bekwaamheden zijn verschillend, omdat God hen veelkleurig heeft gemaakt.

“En geenszins zal in haar iets onheiligs binnengaan, noch wie gruwel en leugen doet, behalve zij die geschreven zijn in het boek van het leven van het Lam” (21:27)

Buiten het nieuwe Jeruzalem zijn de naties, en niet iedereen uit hen zal de stad kunnen binnengaan. Wie tijdens de tegenwoordige “boze eeuw” of tijdens de eeuw van de duizendjarige binding van satan onheilig waren en gruwel of leugen deden, zullen zich in de poel van vuur bevinden (Openb.20:15). Omdat die poel “de tweede dood” is (Openb.20:14) leven zulke mensen niet en kunnen zij de heilige stad niet binnengaan. Maar ook onder de volken buiten het nieuwe Jeruzalem zullen er nog “onheiligen” zijn, mensen die kwaad bedrijven en in hun hart afgoden vereren. Er worden op de nieuwe aarde namelijk nog kinderen geboren (vgl. Jes.65:17 en 23), en die kinderen hebben het gericht over Gog en Magog, en hun leider de Satan, niet meegemaakt. De meeste mensen op de nieuwe aarde zullen erg oud worden (zo oud als een boom, dus vele honderden jaren, Jes.65:22), maar er zullen ook zondaren zijn die vanwege hun levenshouding vroegtijdig komen te overlijden. Dat betekent in dat tijdperk: op honderdjarige leeftijd (Jes.65:20). De volken op de nieuwe aarde hebben nog een vergankelijk bestaan. Ziekte komt onder hen nog voor (Openb.22:2). De pelgrims uit de volken die opgaan naar het nieuwe Jeruzalem, zijn nog “vlees” (Jes.66:24). De doodstraf wordt er voor ernstige vergrijpen nog voltrokken (vgl. Jes.66:22 en 24).

Niet voor niets staat er op of bij elke poort van het nieuwe Jeruzalem een engel (Openb.21:12). Die engelwachters zien er op toe, dat niets onheiligs de stad binnenkomt. Het nieuwe Jeruzalem is werkelijk een heilige stad en de inwoners ervan hebben de volmaaktheid bereikt. Maar de wereld buiten de stad is nog niet volmaakt, hoewel die wereld er wel oneindig veel beter uitziet dan de tegenwoordige.

* * * * *